

Regionpolitiskt Program

2023 – 2026

Vänsterpartiet Örebro län

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
2.	En offentlig och solidarisk vård	3
3.	Styrning och ledning	4
4.	Sjukvård för alla	5
5.	Hälsan - en fråga om klass och kön	5
6.	Könsperspektiv i Region Örebro län.....	6
7.	Barn och ungdomars hälsa går först	8
8.	Psykisk hälsa	9
9.	Äldre med omfattande behov av vård och omsorg	10
10.	Goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning	11
11.	Låga patientavgifter – en rättvisefråga	12
12.	Vården och välfärden behöver mer resurser	13
13.	Vårdcentralerna – basen i vården	14
14.	Närsjukvård	14
15.	Tre fullvärdiga akutsjukhus med två förlossningsavdelningar	15
16.	Förlossningsvård	16
17.	Psykiatrisk vård	16
18.	Missbruksvård	17
19.	Tandvården – en klassfråga	17
20.	Medicinsk utveckling och digitalisering	18
21.	Framtida pandemier	19
22.	Stärkt samverkan mellan regionen och länets kommuner	19
23.	Region Örebro län – en förebild som arbetsköpare	19
24.	Ett hållbart samhälle för alla	21
25.	Regional utveckling	21
26.	Levande landsbygd	22
27.	Fler bostäder i hela länet	23
28.	En kreativ och rättvis kulturpolitik	24
29.	Kulturarv	25
30.	Forskning	25
31.	Kollektivtrafik för alla	26
32.	En radikal miljöpolitik	27

Inledning

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti som står på en ekologisk grund. Vårt mål är att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet, jämställdhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass- och könsförtryck och rasism, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor, män och ickebinära bygger sin egen framtid i frihet och samverkan.

Strukturer och förhållanden i det klassamhälle och det patriarkala samhälle vi lever i, återspeglar sig även inom hälso- och sjukvården. Det är viktigt att dessa strukturer och dess konsekvenser synliggörs för att kunna förstås och åtgärdas. Detta gäller även inom kultur, fritid och kollektivtrafik, områden som också hanteras av Region Örebro län

Ett allvarligt hot mot den generella välfärden är den växande klyftan mellan stad och landsort. För Vänsterpartiet är det viktigt att hela regionen i Örebro län har möjlighet att leva och utvecklas. Människor måste ha tillgång till arbete, service, kollektivtrafik, utbildning, sjukvård och omsorg i hela regionen - och hela livet. För det krävs en fungerande statlig regionalpolitik som möjliggör en sammanhållen och demokratisk samhällsutveckling.

Vi går till val på vår egen politik som uttrycks i distriktets regionpolitiska program och söker stöd för våra grundläggande värderingar som vi är övertygade om att många delar. Ett starkare stöd för Vänsterpartiet är en tydlig signal om att nu är dags för en politik i Region Örebro län som stärker vården och vårdpersonalen och som tar klimathotet på allvar!

En offentlig, solidarisk, öppen och demokratisk vård i egen regi

Vi slår vakt om en sammanhållen offentlig hälso- och sjukvård. Detta är garanten för att alla människor ska få tillgång till en sjukvård baserad på behov. Rätten till hälsa och sjukvård är grundläggande. Det är när samhället gemensamt tar ansvar för vården som behoven sätts i centrum. Den sammanhållna offentliga sjukvården är förutsättningen för en verksamhet utan gräddfiler där all vård ges efter behov. Behoven, inte efterfrågan, ska vara styrande i alla våra prioriteringar.

Vänsterpartiet har alltid tagit bestämt avstånd från privatisering och marknader inom Hälso- och sjukvården här i Örebro län. När offentliga verksamheter läggs ut på privata aktörer riskeras den demokratiska insynen och styrningen och de anställda riskerar försämrade och otryggare anställningsförhållanden. Även kvalitets- och utvecklingsarbetet riskerar att avstanna och kostnaderna tenderar att öka.

Privatisering av offentlig verksamhet är inte hållbara lösningar vare sig ur ekonomiskt eller demokratiskt perspektiv. Upphandlingar kan ibland vara nödvändiga men splittras verksamheter så blir det svårare att styra utveckling och att följa upp kvalitet och ekonomi.

Vänsterpartiet anser att all vård ska omfattas av offentlighetsprincipen och meddelarfriheten. Därför kräver vi att vid upphandling av verksamheter ska krav på kollektivavtal eller avtalsliknande förhållanden ställas och att följsamhet till mänskliga rättigheter och förbud mot barnarbete ska finnas med som krav.

Region Örebro län ska vara en föregångsregion i klimatomställningen, därför anser vi att regionen har vi ett ansvar för att regionens verksamheter bedrivs på bästa möjliga sätt i klimathänseende. Först då kan vi ta vårt ansvar som samhällsaktör och tillsammans med andra göra ett omställningsarbete. Regionen ska även satsa på hållbara alternativ och lägga investeringar i upprätthållen kollektivtrafik i stället för att rikta bidrag till verksamheter som direkt skadar miljön.

Vänsterpartiet Örebro län arbetar för en rättvis och jämlik vård. Vi vill stärka patientens inflytande och möjlighet att ställa krav på vårdgivarna att de finns där de behövs. En jämställd och jämlik sjukvård fördelar resurserna efter behov och utgår från hälsofrämjande och förebyggande perspektiv. Endast så kan vi fortsätta att bygga solidarisk vård utifrån behov utan privata vinster.

Vänsterpartiet vill:

- Ha en välfärd fri från vinstuttag - försvara och utveckla offentlig välfärdsverksamhet.
- Slå vakt om den öppna, demokratiska och solidariskt skattefinansierade sjukvården.
- Att vårdbehoven ska styra – sjukvården är ingen marknad.
- Avvisa privatiseringar av verksamheter och att det som är viktigt för vården görs i egen regi.
- Att när upphandling sker ska krav på kollektivavtal eller avtalsliknande förhållanden ställas samt krav på samma meddelarfrihet som i offentlig verksamhet.

Styrning och ledning

Vänsterpartiets regionalpolitik utgår från befolkningens behov av regionens olika verksamheter. Hälsa- och sjukvården är den dominerande verksamheten och den har idag stora brister i ledningsstruktur, organisation och personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Det är därför nödvändigt att åtgärda dessa brister så att regionens resurser används på bästa möjliga sätt. När regionen lyckas med detta utvecklingsarbete skapas den nödvändiga grunden för att kunna använda våra resurser till de ökande behoven av vård.

De problem som regionen brottas med idag grundar sig mycket i problem med ledning och styrning. I dagsläget är regionen en toppstyrd men samtidigt fragmentiserad organisation. Länsklinikerna försvårar samverkan och teamarbete. Cheferna nära verksamheten saknar tillräckliga mandat att styra och samverka utifrån patientens behov försvåras. Detta måste förändras. Regionen måste därför utveckla en förändrad styrmodell där nyckeln är att flytta bestämmanderätten över verksamheterna lägre ner i organisationen och där den lokala samverkan utifrån patienternas behov sätts i fokus. Medarbetarna ska ha en reell möjlighet att påverka hur verksamheterna drivs och därmed sin egen arbetssituation. Vi vill se att Länsklinikorganisationen avskaffas och i stället blir lokala ledningar ansvariga för sjukhusen och vårdcentralerna. I stället för en marknadsinfluerad styrning med mål och uppföljningar på detaljnivå (New Public Management, NPM) vill vi utveckla en styrning och ledningskultur som bygger på tillit till personalens kompetens och motivation.

Idag får vi en samstämmig bild från de operativa verksamheterna att de inte får det stöd som de förväntar sig och behöver från regionens stödverksamheter. De upplever att de får leva sitt eget liv och att de snarare skapar arbete/problem än underlättar för verksamheterna. Centrala administrationen ska också effektivt kunna ta fram kvalitativa underlag utifrån politikernas behov.

Sjukvård för alla - Fler händer i vården

Hälso- och sjukvårdens utveckling är beroende av helhetssyn, långsiktighet och samordning.

Trots hög kvalitet i regionens hälso- och sjukvården ser vi fortfarande brister som måste åtgärdas. Det handlar främst om att se till att tillgängligheten ökar på alla nivåer i vården. Målet för all Regionens vård är att den ska vara köfri. Akut sjuka och de med störst behov måste sättas först när det gäller att få behandling.

När resurserna inte räcker till måste de prioriteringar som görs vara öppna och grunda sig på medicinsk kunskap och på prioriteringsordningen. Det måste i den offentliga vården tillföras nya resurser för att komma till rätta med dessa problem.

Vänsterpartiet Örebro län vill ha en sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande och utgår från en social helhetssyn. Kvinnor och män ska ha samma rätt till bra vård. Ingen diskriminering ska förekomma på grund av funktionsnedsättning, sexuell läggning, kön, könsidentitet, ålder, etnicitet, eller religion och annan trosuppfattning.

De som jobbar inom vården ska ha rätt till en bra arbetsmiljö, inflytande i jobbet och konkurrenskraftiga löner. Lagarbete och samarbete mellan olika personalgrupper ska vara normen.

Vänsterpartiet vill:

- Att hälso- och sjukvården ska vara till för alla på lika villkor, jämställd och jämlik.

Hälsan - en fråga om klass och kön

De ekonomiska och sociala livsvillkoren är av mycket stor betydelse för människors hälsa. Det finns naturligtvis en mängd andra bestämningsfaktorer för hälsan. Till de viktigare hör, förutom vårt genetiska arv, våra levnadsvanor (kost, motion, alkohol, tobak mm) och den miljöpåverkan vi utsätts för.

Enligt forskning finns det tydliga samband mellan livsvillkor och levnadsvanor – de som tjänar minst har ofta en högre andel levnadsvanor som påverkar hälsan negativt. Långvarig arbetslöshet och otrygg anställning innebär ökad risk för ohälsa i form av främst stress, psykiska besvär, ökad sjuklighet och missbruk. Flera undersökningar visar också att HBTQia+ personer generellt har en sämre hälsa än heterosexuella personer och får inte heller rätt bemötande av vården och myndigheter.

Hälsan är också en fråga om kön. Under senare år har betydelsen av mäns och kvinnors olika livsvillkor uppmärksammats alltmer som en förklaring till kvinnors sjukdomsmönster och översjuklighet. Sannolikt är de olika villkoren i samhället för män och kvinnor i arbetsliv, och familjeliv de viktigaste faktorerna. Arbetet med att på alla plan ta bort könssegrering i samhället måste intensifieras.

Även arbetet med att få stopp på mäns våld mot kvinnor måste stärkas. Organisationer som arbetar för kvinnofrid ska få ekonomiskt stöd från samhället. De kvinnor som misshandlas ska få en bra vård och övrig hjälp som behövs. Män som misshandlar ska ges möjligheter till behandling för att ändra sitt beteende. Även våldet inom samkönade relationer och mot HBTQia+ personer behöver uppmärksammas så att hjälp och stöd kan ges på rätt sätt.

Många människor med funktionsnedsättningar i vårt län upplever sin hälsa som dålig. Allmänt sett har fler funktionsnedsatta högre andel av de riskfaktorer som ökar risken för ohälsa: Arbetslöshet, dålig ekonomi, låg utbildningsnivå, begränsade möjligheter till motion samt även lågt socialt deltagande och ensamhet mm. Regionen och sjukvården måste uppmärksamma att människor med funktionsnedsättningar är en riskgrupp för sämre hälsoläge.

Vården måste ges förutsättningar till att rikta insatser för personer med funktionsnedsättning.

Det finns all anledning att särskilt uppmärksamma de hälsoproblem som personer från andra länder ofta uppvisar. Det behövs särskild kunskap för att förstå och behandla personer med exempelvis posttraumatiska stresssymptom på grund av krig, förföljelser eller dramatiska uppbrott från det vardagliga livet.

Vänsterpartiet Örebro län ser det som ytterst angeläget att föra en aktiv folkhälsopolitik för att utjämna de hälsoskillnader som finns och höja utbildningsnivån och minska arbetslösheten. Särskilt viktigt anser vi det vara att unga kommer i arbete och sysselsättning och känner sig delaktiga och behövda. Detta innebär åtgärder från samhällets sida på olika nivåer. Det handlar också om vilken politik som förs.

Vänsterpartiet vill:

- Uppmärksamma hälsoskillnader mellan socioekonomiska grupper och hälsoskillnader beroende på kön och rikta resurser för att utjämna dessa.
- Att hälsoklyftorna i regionens befolkning ska minska genom att Region Örebro län tillsammans med andra aktörer genomför åtgärderna i handlingsplanen för folkhälsa, Kommissionens arbete för en jämlik och jämställd hälsa i Örebro län, hållbarhetsprogram samt regionalutvecklingsstrategi, RUS.
- Få fler människor i arbete, då arbetslöshet är en mycket stor hälsorisk. Särskilt gäller detta för unga.
- Öka forskningen kring ohälsa och sjukdomar med ett könsperspektiv.
- Öka arbetet med att få stopp på mäns våld mot kvinnor.
- Uppmärksamma hälsoläget för människor med funktionsnedsättningar
- Ha en primärvård som arbetar aktivt med förebyggande insatser och ges utökade resurser till detta.
- Förbättra hälso- och sjukvårdsinsatser för personer med utländsk bakgrund.
- Fortsätt arbetet med HBTQia+ certifiering och diplomering av fler verksamheter inom regionen.
- Att strategiska folkhälsoarbetet genomförs i samarbete med länets kommuner, idrottsrörelsen, studieorganisationer, andra myndigheter och ideella organisationer.
- Alla verksamheter ska i enlighet med samverkansdokument "Kunskapslyft barn och unga" bidra till att höja måluppfyllelsen samt skapa förutsättningar för att alla ungdomar ska gå ut grundskolan och gymnasieskolan med godkända betyg.

Könsperspektiv i Region Örebro län

Alla, oavsett könstillhörighet i Region Örebro län ska ha lika tillgång till vård utifrån könsspecifika behov och vården ska hålla lika god kvalitet oavsett kön. Det innebär att hälso- och sjukvården behöver arbeta med ett medvetet könsperspektiv.

Inom vården finns risk för att föreställningar om hur män och kvinnor är eller ska vara påverkar de medicinska bedömningarna. Att betrakta människor som individer är en viktig del i patientsäkerhetsarbetet.

Mäns våld mot kvinnor är ett stort och allvarligt folkhälsoproblem och en ständigt pågående pandemi som drabbar tusentals varje år. Ingen människa ska behöva dö eller leva i skräck och terror i sitt eget hem. Här behövs ökad kunskap och tydliga strategier för hur mäns våld ska upptäckas och bemötas. Hälso- och sjukvårdens arbete emot mäns våld mot kvinnor måste stärkas och sjukvården behöver även bli bättre på att identifiera och erbjuda hjälp till unga som lever under hedersrelaterat våld och förtryck. Stödet till de som utsatts för våld måste förbättras och även stödet till regionens kvinnojourer och det nationella centret för kvinnofrid i Örebro län bör förstärkas.

Ungdomar i åldern 15–24 år är den grupp i samhället som är mest utsatt för våld. Undersökningarna visar genomgående att unga kvinnor oftare utsätts för psykiskt och sexuellt våld och att det är vanligt att våldet utövas i någons hem. Unga män blir oftare utsatta för fysiskt våld i offentliga miljöer. De former av våld som unga kvinnor och unga män utsätts för skiljer sig åt. Det finns även skillnader när det gäller vilka konsekvenser våldet får, till exempel psykisk ohälsa.

Köp av sexuella tjänster är en del av det sexuella våld som riktas mot framförallt kvinnor och flickor, men även män och HBTQia+ personer. Den individ som är utsatt för sexuellt våld, prostitution eller människohandel befinner sig i en utlämnad och riskfylld situation. Stigmatiseringen av dessa personer är ofta mycket stor från samhällets sida och det kan vara förknippat med skam och rädsla att berätta om sin situation. Idag finns ingen specialiserad mottagning i Örebro län att vända sig till, samtidigt drabbas dessa personer av mycket svåra trauman både fysiskt och psykiskt som kräver specialkompetens att behandla.

Vänsterpartiet i region Örebro län föreslår ett inrättande av en särskild mottagning som vänder sig till kvinnor som utsätts för sexuellt våld och personer med sexuellt självskadebeteende eller varit utsatta för människohandel för sexuella ändamål.

Vänsterpartiet anser att vården och vårdutbildningarna ska ha ett tydligt genusperspektiv. Könsuppdelad statistik, jämställdhetsanalys och gender budgeting är några viktiga verktyg för att kunna upptäcka och åtgärda könsrelaterade orättvisor i vården.

Vänsterpartiet vill:

- Ha könsperspektiv i hela regionen – Nolltolerans mot diskriminering och sexuella trakasserier av kvinnor.
- Hälso- och sjukvårdens arbete emot mäns våld mot kvinnor måste stärkas.
- Ha tydliga strategier för hur mäns våld ska upptäckas och bemötas.
- Könsuppdela statistik i vården och i övriga verksamheter där det går.
- Öka arbetet med gender budgeting ”genusbudgetering”.
- Uppmärksamma hälsoskillnader mellan socioekonomiska grupper och hälsoskillnader beroende på kön och rikta resurser för att utjämna dessa.
- Inrätta en särskild mottagning som vänder sig till kvinnor som utsätts för sexuellt våld och personer med sexuellt självskadebeteende.

Barns och ungdomars hälsa går först

De flesta barn och unga i Örebro län får idag en trygg uppväxt med bra möjligheter att leva ett gott liv med bra hälsa. Men alla får inte den möjligheten. Alltför många barn och unga mår dåligt, eller ännu värre att de mår illa. Stress, ångest, oro för framtiden och sämre självförtroende har haft en mycket oroande ökning. Detta kräver omgående åtgärder och insatser från regionen och kommunerna, både vad gäller att kunna identifiera och åtgärda bakomliggande orsaker. Även för att hjälpa, stödja och, när så krävs, ge vård till de unga.

En väl fungerande barn- och mödrhälsovård, familjecentraler, elevhälsovård, ungdomsmottagningar, psykiatrisk öppenvård med bra tillgänglighet är exempel på viktiga länkar för tidigt upptäckt och för att kunna stödja och hjälpa.

Vården som ges till barn och unga kräver mer samverkan och fler perspektiv än större delen av annan vård. Detta för att garantera att barnrättsperspektivet tillgodoses. Barn har lika rätt att bli lyssnade till och informerade om som vuxna men detta måste göras på barnets utvecklingsmässiga nivå. Bra former för detta är familjecentraler och ungdomsmottagningar.

Idag finns det ofta brister i överlämningar mellan elevhälsa, BUP, ungdomsmottagningar, vuxenpsykiatri och vårdcentraler. Det måste finnas viss flexibilitet i åldersgränserna vid överlämning mellan två vårdnivåer och överlämningen ska ske på ett systematiskt sätt där mottagaren är redo och där patienten och hans anhöriga är delaktiga. Vi vill även stärka första linjens förutsättningar och tillgänglighet inom BUP och skapa psykiatriska mobila akutteamen. Detta skulle underlätta för barn att ha kontinuerlig kontakt med BUP.

Barn- och ungdomar i hushåll med en utsatt ekonomisk situation ägnar sig mer sällan åt fysisk aktivitet med risk för osunda matvanor och tidigdebut med rökning. Med tanke på att de ekonomiska skillnaderna i samhället har ökat under de senaste åren, krävs särskilda insatser riktade till riskgrupper. Region Örebro län och länets kommuner behöver samarbeta på olika sätt för att förbättra barn och ungdomars hälsa.

I Örebro län ska det inte vara en klassfråga att kunna skydda sitt barn mot sjukdomar. En TBE-infektion kan ge både allvarliga och bestående följder. Därför anser Vänsterpartiet att det vara extra viktigt att skydda barnen som ofta leker och vistas i miljöer med mycket vegetation. Vi anser att då övrig hälso- och sjukvård för barn är avgiftsfri ska barn inte behöva betala för vaccinering mot TBE.

Könsstymning av unga flickor, d.v.s. olika ingrepp som görs för att kontrollera kvinnors sexualitet – behöver uppmärksammas mer av länets hälso- och sjukvård. Genom att ta fram åtgärder för hur könsstymning kan förebyggas, identifiera riskgrupper, upplysa om hälsorisker ökar kunskaperna för att kunna ge vård och stöd till de som blivit utsatta för könsstymning kan vi uppnå detta. En fråga som regionen behöver satsa mer resurser på.

Vänsterpartiet Örebro län anser att satsningar på att förbättra barn och ungdomars hälsa måste göras för att undvika framtida problem och ohälsa.

Vänsterpartiet vill:

- Att det görs omfattande insatser för att motverka den ökade psykiska ohälsan hos ungdomar och ”unga vuxna”.

- Att barn och ungdomars hälsa måste vara ett prioriterat område för fortsatta förebyggande folkhälsoinsatser.
- Att fler samordnade insatser för arbete mot barns- och ungas psykiska ohälsa.
- Skapa psykiatriska mobila akutteamen inom BUP.
- Att riktade insatser ska göras för vissa riskgrupper och utifrån identifierade skillnader i hälsa beroende på socioekonomiska förhållanden och kön.
- Att väntetiderna till Barn- och ungdomspsykiatrien måste kortas så att vårdgarantigränsen uppnås för både besök, fördjupad utredning och behandling.
- Att utveckla och öka satsningen på ungdomsmottagningar.
- Att i samarbete med kommunerna, öka insatserna så att fler fullföljer utbildningar och för att höja utbildningsnivån.
- Att barnkonsekvensanalyser blir ett använt verktyg inom regionen och att kunskapen hos politiker och tjänstemän om barns hälsa ökar.
- Att öka samverkan mellan de olika huvudmännen som har ansvar för barns hälsa.

Psykisk hälsa

Psykisk ohälsa har, liksom övriga hälsoproblem, en stark koppling till de ekonomiska och sociala livsvillkoren. Det ojämlika samhället med ökade klyftor skapar psykiatrisk ohälsa som slår hårdast mot människor som är arbetslösa, har funktionsnedsättningar, äldre, kvinnor och unga är faktorer som har stark påverkan. Psykisk ohälsa och nedsatt psykiskt välbefinnande är också en könsfråga. I nästan alla undersökningar har kvinnor högre siffror än män på tecken och symptom som visar på risk för nedsatt psykisk hälsa. Tyvärr så visar det också att självmord bland unga ökar.

Det finns en mängd andra faktorer som påverkar den psykiska hälsan. Flera rapporter och undersökningar understryker arbetslivets betydelse. På många områden har kraven och jäktet ökat och arbetet blivit mer psykiskt ansträngande. Det är väl känt att omfattande omorganisationer, osäkra anställningsförhållanden liksom små möjligheter att påverka sin arbetssituation har negativ påverkan på den psykiska hälsan.

Det är av stor betydelse att människor får hjälp och stöd i tidigt skede. För de flesta av de tecken på psykisk ohälsa som nämnts här gäller att de kan och bör klaras inom primärvården. För detta krävs dock att det finns såväl nödvändig kompetens och kunskap som tillräckliga personalresurser som t.ex. kuratorer, psykologer och möjligheter till samtalsterapi vid behov. Det måste finnas utarbetade behandlingsrutiner mellan primärvård och psykiatri, och möjlighet för primärvården att konsultera psykiatrien.

Det finns befolkningsgrupper i Örebro län för vilka utvecklingen av den psykiska hälsan kräver särskild uppmärksamhet och behov av insatser:

- Yngre kvinnor, där särskilt symptom som stress och nedstämdhet ökat. Denna grupp söker nu även oftare vård.
- Äldre människor, där problem som ångest, oro och tecken på depression ökat. Här krävs insatser i samarbete med länets kommuner.
- Flyktingar, där det är vanligare att krigsupplevelser och övergrepp leder till psykisk ohälsa.
- Ensamstående föräldrar, där dålig ekonomi och stort ensamt ansvar kan leda till stress och nedstämdhet.

Vänsterpartiet Örebro län vill ha ökade satsningar på närsjukvården, ungdomsmottagningar, psykiatri, rättspsykiatri och Beroendecentrum. Det av stor betydelse att människor med symptom på psykisk ohälsa får hjälp och stöd i tidigt skede.

Vänsterpartiet vill:

- Att första linjens psykiatri ska stärkas genom en närsjukvårdssatsning med fokus på öppenvård och primärvård.
- Att arbetslivets betydelse för den psykiska hälsan uppmärksammas.
- Förbättrat samarbete mellan specialistpsykiatri, öppenspsykiatri, primärvården och kommunerna för att stötta patienterna till rätt vård och behandling samt utbildning, arbete och försörjning och ett mer självständigt liv.
- Förstärka primärvårdens möjligheter att möta och klara av tecken på psykisk ohälsa.
- Uppmärksamma den psykiska hälsan särskilt hos yngre kvinnor, äldre människor, personer med funktionsnedsättning, HBTQia+ personer, flyktingar och ensamstående föräldrar samt göra insatser för dessa grupper.
- Barnrättsperspektivet ska utvecklas och tvångsåtgärderna minska för barn och unga inom psykiatri.
- Att insatser för att förhindra självmord måste öka.

Äldre med omfattande behov av vård och omsorg

Generellt har medellivslängden ökat de senaste decennierna, främst som följd av att dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar minskat. Även om människor allmänt sett är friskare och lever längre, så behövs oftast i de sista levnadsåren omfattande insatser av sjukvård och omsorg.

Såväl det ökade antalet äldre äldre, dvs de över 85 år, och den medicinska utvecklingen i form av nya behandlingsmetoder och nya läkemedel kommer att kräva ökade resurser för att kunna tillgodose vårdbehoven för denna grupp.

Inom vården är det viktigt att stärka den geriatriska kompetensen och utbilda fler läkare med geriatrisk specialistkompetens.

För äldre med omfattande behov av vård och omsorg är det nödvändigt med en väl fungerande "vårdkedja" mellan regionens och kommunens insatser. Målsättningen ska vara att insatser görs i ett tidigt skede så att "onödiga" inläggningar i slutenvård kan undvikas.

Personal inom hemtjänst, hemvård och äldreboenden måste ha möjlighet att snabbt kunna kontakta läkare eller annan vårdpersonal för en bedömning av det medicinska läget. Mobila hembesöksteam, där läkare ingår, har visat sig vara en bra verksamhet och Vänsterpartiet anser att mobila team ska finnas i alla delar av länet. Förstärkta mobila insatser behövs även för de äldre och funktionsnedsatta som har svårighet att ta sig till vården.

Närvårdsarbetet i samverkan med kommunerna behöver utvecklas och fler närvårdsplatser i länet för de äldre och multisjuka som inte behöver slutenvårdens insatser utan kan vårdas på rätt vårdnivå närmare hemmet.

Distriktssköterskeverksamheten är särskilt viktig för trygghet och kontinuitet för äldre och kroniskt sjuka. Vänsterpartiet vill se fler distriktssköterskemottagningar i länet och eventuellt kompletterat med mobila lösningar.

När äldre och multisjuka behöver läggas in på sjukhus bör det ske med direktinläggning på rätt avdelning. Vid utskrivning från sjukhusvård måste det vara väl förberett av kommun och närvaranden för fortsatta insatser och rehabilitering,

För patienter som ligger inne på sjukhus är god och näringsrik mat av stor betydelse för att kunna påskynda tillfrisknandet. Vi anser att bäst förutsättningar ges för detta om maten lagas på plats och patienterna ges möjligheter att välja mellan olika maträtter.

För många äldre, där vårdbehoven inte är så omfattande, är kontakten med vårdcentralen det väsentliga. Det är dock viktigt att läkaren på vårdcentralen tar det samlade samordningsansvaret för de ytterligare kontakter med specialistvården som kan behövas och för läkemedelsanvändningen.

Vänsterpartiet i Örebro län vill se en rättvis och solidarisk politik som stärker de äldres ställning i samhället och som skapar möjlighet till social gemenskap och ett aktivt liv i alla åldrar minskar i hög grad ohälsa och framtida vårdbehov. En god ekonomisk standard, bra tillgång till samhällsresurser, bra kost och möjlighet till fysisk aktivitet bidrar i hög grad till att förbättra hälsan också hos äldre.

Vänsterpartiet vill:

- Stärka den geriatriska kompetensen i vården.
- Att genom en bättre fungerande vårdkedja kunna undvika ”onödiga” slutenvårdsinläggningar.
- Mobila hembesöksteam ska finnas i alla delar av länet.
- Ha fysiskt- och mental aktivitet som är anpassad till äldres behov.
- Förstärka insatserna i samband med utskrivning från slutenvården.
- Att närsjukvården organiseras så att inte äldre människor i onödan tvingas söka sig till akutsjukhusen.

Goda levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning

Människor med funktionsnedsättningar ska ges möjligheter till goda levnadsvillkor och att kunna vara delaktiga i samhällslivet på lika villkor som andra. Dessa grundläggande principer uttrycks i FN:s konvention om rättigheter för människor med funktionsnedsättningar. För att kunna leva upp till dessa krävs åtgärder inom en mängd olika områden i samhället.

Grundläggande för en god hälsa är arbete och sysselsättning och ekonomisk trygghet. Region Örebro län ska, inom sitt ansvarsområde och i samverkan med kommuner, försäkringskassa och andra myndigheter, göra allt för att undanröja diskriminering, göra vården jämlik och på lika villkor och utjämna skillnader i hälsa och bidra till att människor med funktionsnedsättningar ska kunna få arbete och sysselsättning. För att öka möjligheterna till arbete och sysselsättning behövs såväl förbättrat arbetsmarknadsstöd liksom ytterligare arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vänsterpartiet har i riksdagen lagt förslag som skulle göra det möjligt att anställa fler med lönebidrag, samt att kunna förbättra förutsättningarna för sociala arbetskooperativ.

Tillgång till bra hjälpmedel är för många med funktionsnedsättning nödvändigt för att klara det dagliga livet och möjliggöra ett aktivt deltagande i samhället. Det är av yttersta vikt att

hjälpmedel är avgiftsfria, så att inte ekonomin sätter hinder. Inom hjälpmedelsområdet sker en ständig utveckling mot bättre hjälpmedel och nya hjälpmedel kommer, till exempel på datorområdet. Personer med funktionsnedsättning har rätt att få ta del av de ökade möjligheter som den tekniska utvecklingen ger.

Betydelsen av tidiga och väl fungerande rehabiliteringsinsatser, vid skada eller sjukdom, är väl känt. Här måste regionen stärka rehabiliteringsinsatserna och få en fungerande vårdkedja mellan sjukhusnivå och primärvårdsnivå och stärka samverkan med kommunerna.

Tillgänglighetshinder i lokaler och inom kollektivtrafiken ska undanröjas. Vid om- och nybyggnationer ska brukarorganisationer vara med i ett tidigt skede och kunna påverka.

Brukarorganisationerna har en viktig roll i att bevaka och föra fram människor med funktionsnedsättnings intressen och krav. Region Örebro län ger organisationsstöd till länsorganisationer och bidrag till lokaler för dessa. Detta stöd får inte urholkas. Brukarorganisationerna måste få information från regionen frågor som berör människor med funktionsnedsättningar och ges goda möjligheter att komma med synpunkter inför olika beslut och att kunna följa utredningar.

Vänsterpartiet Örebro län ser brukarnas organisationer som en viktig resurs och samarbetspartner för regionen i arbetet med att förbättra vården och levnadsvillkoren för människor med funktionsnedsättningar.

Vänsterpartiet vill:

- Att återinföra avgiftsfria hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning.
- Att resurserna för rehabilitering stärks.
- Att behovet av hjälpmedel och rehabilitering måste tillgodoses
- Att brukarorganisationer ses som en viktig samverkanspart.
- Att tillgänglighetshinder i allmänna lokaler undanröjs.
- Att öka möjligheterna till arbete och sysselsättning för personer med funktionsnedsättning.

Låga patientavgifter – en rättvisefråga

När patientavgiften infördes i Sverige var beloppet att betraktas som symboliskt, 7 kronor. Det är angeläget att avgifterna hålls på rimliga nivåer så att de inte så sakteliga börjar ersätta beskattningsmodellen som finansiell grund för den offentliga sektorn. Vi avvisar alla höjda avgifter och införande av nya avgifter då det slår mot de ekonomiskt utsatta grupperna. Vi anser att välfärden ska betalas via skatten, inte via den enskildes plånbok.

Låga patientavgifter är viktigt för att inte människor ska behöva avstå från behövlig vård av ekonomiska skäl. Alltför höga avgifter kan leda till en utveckling att låginkomsttagare är med och finansierar sjukvården via landstingsskatten, men sedan inte har råd att använda den när det behövs.

Vänsterpartiet Örebro läns krav är att dessa skadliga avgifter ska avskaffas. På sikt bör en väl utbyggd och stärkt första linjens vård, där primärvården ingår, vara avgiftsfri. Förutom låga avgifter är högkostnadsskydd viktiga. Idag behöver ingen i Region Örebro län under en period av 12 månader betala mer än 1200 kr för sjukvård, 1400 kr för sjukresor och

2250 kr för läkemedel. Nivån på högkostnadsskyddet för läkemedel bestäms på nationell nivå, de övriga av landsting/region. Vänsterpartiet Örebro län vill ha en samordning av högkostnadsskydden och ser det som viktigt att högkostnadsskydden ligger på nivåer som gör att inte människor med stora vårdbehov drabbas av alltför höga kostnader.

Vi vill ha en översyn av syfte och struktur av samtliga patientavgifter. Har dagens nivåer inneburit att människor avstått från att söka vård på grund av ekonomiska skäl? Kan och vill vården styra patientströmmar med avgifterna?

Vänsterpartiet vill:

- Att patientavgifterna ska vara låga och att distriktssköterskebesök ska vara avgiftsfritt.
- Att vård för barn och ungdomar upp till 26 års ålder ska fortsätta vara avgiftsfritt.
- Att regionen erbjuder avgiftsfritt fästingvaccin för barn
- Att inga avgifter på hjälpmedel eller på förskrivning, utprovning och anpassning av hjälpmedel ska tas ut.
- Att en översyn av samtliga patientavgifter görs för att främja en jämlik och jämställd vård.

Vården och välfärden behöver mer resurser

Coronakrisen har visat att hälso- och sjukvården är sårbar efter två år av nedskärningar och nedläggningar, slimmade budgetar, slimmad bemanning och slimmade leveranser. Pandemin har också visat vilken kreativitet och problemlösningsförmåga det finns hos vårdpersonalen och vilken styrka som finns att kunna kraftsamla när det behövs.

Hälso- och sjukvården har aldrig tagit emot och botat så många patienter som nu. Den medicinska utvecklingen går starkt framåt med nya läkemedel och nya behandlingsmetoder. Sjukvården fortsätter att bli allt mer specialiserad och varje nytt framsteg innebär i allmänhet stora kostnader. Trots de stora effektiviseringar som görs tack vare nya sätt att behandla är det troligt att kostnaden för hälso- och sjukvården kommer att öka. Samtidigt blir andelen äldre i befolkningen allt större vilket leder till att fler hinner få fler sjukdomar och därmed behöva mer vård. I vårt län ökar också befolkningen i sin helhet vilket kräver mer hälso- och sjukvård. Till det ska läggas de stora vårdköer som finns inom regionen idag. Sammantaget visar detta på att sjukvårdens kostnader kommer att öka och att dessa måste kompenseras genom ökade intäkter.

Stora om- och nybyggnationer som påbörjats kommer att genomföras. De är nödvändiga för god patientsäkerhet, bra arbetsmiljö och lägre energiförbrukning. Det innebär dock stora ökande hyreskostnader som måste kompenseras för att inte minska på vården.

Vänsterpartiet Örebro län har varit tydligt när det gäller behoven av nya resurser, vi ser helst en utökad finansiering genom höjda statsbidrag. Kommer inte sådana höjningar så återstår bara en höjning av landstingsskatten. Vi vet att befolkningen är villig att betala mer i skatt för en bra sjukvård för alla, i rätt tid och med bra kvalitet och vi kommer inte att tveka att föreslå höjningar för att klara vården.

Vänsterpartiet vill:

- Att regionens samlade intäkter ska öka, helst med höjda statsbidrag.
- Att ökade hyreskostnader genom nya eller upprustade lokaler ska kompenseras.

Vårdcentralerna – basen i vården

Primärvården är en del av den närmaste vården som de flesta har mest kontakt med och den ska klara att hantera en stor del av länsinvånarnas vårdbehov. Den ska vara lätt att komma i kontakt med och det ska vara lätt att få tider för undersökning och behandling. Primärvården ska vara lätt att nå – och lätt att förstå!

Primärvården ska i framtiden ha ett mer förebyggande perspektiv och klara mer av det totala vårdbehovet lokalt. Det behövs ett utökat samarbete med övriga aktörer i första linjens vård; elevhälsovården, företagshälsovården och kommunernas hemsjukvård respektive socialtjänst.

Distriktssköterskorna står för trygghet och kontinuitet för många äldre och multisjuka. Vänsterpartiet vill värna om de distriktssköterskemottagningar som finns och vill även ha mottagningar på fler orter.

Fler specialiteter som finns inom sjukhusvården ska bedriva öppenvård och konsultationer inom primärvården, nära patienterna. Allt kan dock inte bedrivas på lokal nivå, men genom modern teknik ökar möjligheterna, ex vis att patienten kan undersökas på ”hemmaplan” och bedömningen göras av en läkare vid sjukhusen.

Vänsterpartiet vill:

- Förstärka resurserna till primärvården.
- Utveckla samarbetet inom vården.
- Att i samarbete med kommunerna bygga upp en väl fungerande närvård.

Närsjukvård

Den vård människor behöver ofta ska de kunna få nära. De svagaste patienterna är de som vinner mest på att ha fasta vårdkontakter, vårdkoordinatorer och även slippa långa resor genom vård som finns geografiskt nära. Just kontinuitet är den del där primärvården i Region Örebro län utmärker sig allra mest negativt. Att bygga ut den nära vården är den mest centrala delen i omställningen och utvecklingen av hälso- och sjukvården. Förbättrad kontinuitet och trygghet för de mest utsatta patientgrupperna är viktiga utvecklingsområden. För att bidra till en mer jämlik hälsa behöver dessa grupper mer uppsökande verksamhet, och mer hjälp för att hitta rätt och få rätt vård. Primärvården/nära vård har ett huvuduppdrag i att vara den hjälpen.

Vänsterpartiet vill:

- Invånarna i Örebro län ska erbjudas en sammanhållen vård genom en kraftig utbyggnad av den nära vården.
- Värna varje skattekrona för att förbättra möjligheterna för länets innevånare att få en bra sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande.
- Primärvården/nära vård ska ta ett samlat ansvar för att hålla ihop vården för individer med stort vårdbehov och de som lider av psykisk sjukdom eller långvarig psykisk ohälsa.

Tre fullvärdiga akutsjukhus med två förlossningsavdelningar

Vänsterpartiet Örebro län var de första som försvarade tre akutsjukhus i Örebro län under 90-talet då diskussionerna om besparingar och nedläggningar först kom upp. För oss är trygghet och kontinuitet viktigt i vården. Vi försvarar inte länsdelssjukhusen av populistiska skäl, utan för att vi verkligen tror att dessa sjukhus har en utvecklingspotential som är till gagn för medborgarnas bästa.

Dagens hälso- och sjukvård lider år efter år av bristande resurser. Alla dagens problem kan inte lösas med mer resurser, men det går inte att få vården att fungera utan tillräckliga resurser. Det märks allra tydligast på akutsjukhusen där överbeläggningar beroende på stängda vårdplatser blivit ett normaltillstånd. Den snabba befolkningsökningen och resursbrist har skapat en situation där sjukhusen kännetecknas av nästan ständig krisstämning och väldigt stor sårbarhet mot tillfälliga ökningar av patientflöden. Det som främst skapar de stängda vårdplatserna i nuläget är brist på personal och framförallt på sjuksköterskor.

Personalen går på knäna och känner ofta en stor stress. Tempot har ökat på vårdavdelningarna på grund av mycket kortare vårdtider, men bemanningen har inte ökat i motsvarande grad. De strukturella underskotten i verksamheten skapar en känsla av destruktiv otillräcklighet på sjukhusen. För att få en bättre arbetsmiljö krävs satsningar på ökad grundbemanning dagtid och arbetstidsmodeller som erbjuder möjlighet till vila.

Samarbetet mellan regionens olika verksamheter behöver utvecklas ännu mer. Universitetssjukhuset spelar här, inte minst på grund av sin storlek, en viktig roll. Det måste finnas en god samordning så att onödigt dubbelarbete undviks och samtliga resurser används på ett så effektivt sätt som möjligt. Akutsjukvården förändras med en ambulanssjukvård som är en specialiserad verksamhet med hög kompetens och där vården mer och mer riktar in sig på att patienter i akuta fall så snabbt som möjligt ska transporteras till rätt vårdnivå. Vänsterpartiet i region Örebro län anser att USÖ, Lindesberg och Karlskoga lasarett ska fortsätta ha tre fullt fungerande akutmottagningar öppet dygnet runt - året runt.

Den snabba befolkningsökningen gör att behoven av ombyggnationer och utbyggnad av akutsjukhusen ökar. Antalet vårdplatser måste utökas på alla tre akutsjukhus och tillräckliga resurser tillföras för att klara behoven. Vänsterpartiet Örebro län fortsätter värna varje skattekrona för att förbättra möjligheterna för länets innevånare att få en bra sjukvård som jobbar förebyggande och hälsofrämjande. För oss är det viktigt att principen vård efter behov även fortsättningsvis ska vara grundläggande för utformningen av sjukvården.

Vänsterpartiet vill:

- Satsa och utveckla Karlskoga och Lindesbergs lasarett till två länssjukhus till gagn för alla invånare i länet.
- Tre fullt fungerande akutmottagningar i länet, öppet dygnet runt, året runt.
- Antalet vårdplatser måste utökas på alla tre akutsjukhus och tillräckliga resurser tillföras för att klara behoven.
- Genom en utvecklad nära vård dygnet runt utanför sjukhusen skapas bättre balans mellan den nära vården och akutsjukhusens ansvar.

Förlossningsvård

Förlossningsvården och inte minst neonatalvården behöver förstärkas med barnmorskor, barnsjuksköterskor och barnläkare. Dessa grupper behöver satsningar på såväl lön men kanske ännu viktigare en bättre arbetsmiljö och rimliga förutsättningar att prestera på topp varje dag. Förlossningsvården ska vara av hög kvalitet och sådant som rutiner för hemgång ska vara likadana på båda förlossningsavdelningar. Inga föräldrar ska behöva gå hem förrän de känner sig trygga, och det ska finnas tydliga rutiner för att alla ska erbjudas hembesök efter att de lämnat förlossningsavdelningen. Vänsterpartiet region Örebro län anser att Karlskoga lasarettet ska fortsätta ha en förlossningsmottagning, i egen regi, öppet dygnet runt - året runt.

Vänsterpartiet vill:

- Återskapa förlossningsverksamheten i Karlskoga
- Två förlossningsavdelningar i egen regi öppet dygnet runt, året runt.

Psykiatrisk vård

Basen i regionens psykiatri ska vara en väl utbyggd öppen vård med en god tillgänglighet. Tidiga behandlingsinsatser och ett bra stöd är av stor betydelse för att förhindra återinsjuknande och så långt det är möjligt göra så att inläggning i den slutna vården inte blir nödvändig. Vänsterpartiet vill därför satsa mer resurser på att bygga ut en väl fungerande psykiatrisk öppenvård. Behandling inom slutna vård är dock ibland nödvändigt vid psykiska sjukdomar. Denna behandling måste följas av rehabiliteringsinsatser från öppenspsykiatri och primärvård.

Vänsterpartiet Örebro län anser att Regionen och länets kommuner borde ha en överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och att lokala handlingsplaner om verksamheter och arbetssätt görs utifrån denna. Det är särskilt viktigt med Samordnade individuella planer för de brukare som vill ha detta.

Tillgången till kompetent personal är avgörande för den psykiatriska vårdens innehåll och kvalitet. Skötare och psykiatrisjuksköterskor är den personalgrupp som arbetar närmast patienterna och insatser måste göras för att säkerställa det framtida behovet av kompetent och utbildad personal. Tillgång till fasta specialistläkare har under ett flertal år varit ett problem. Arbetet med att rekrytera och kunna behålla läkare måste fortsätta. Insatser för ökad vidareutbildning för alla personalgrupper inom den psykiatriska vården är nödvändigt.

Anhöriga till personer med psykisk funktionsnedsättning har ofta en svår situation. Anhörigstödet måste förbättras, i nära samarbete med kommuner och brukarföreningar. Vänsterpartiet Örebro län vill ha ökade satsningar på närsjukvården, ungdomsmottagningar, psykiatrin, rättspsykiatrin och Beroendecentrum. Det av stor betydelse att människor med symptom på psykisk ohälsa får hjälp och stöd i tidigt skede.

Vänsterpartiet vill:

- Ha en väl fungerande vårdkedja mellan slutenvård och öppenvård och utvecklat samarbete mellan regionen och kommunerna.
- Satsa mer resurser på den psykiatriska öppenvården.
- Satsa på kompetent och välutbildad personal.
- Förbättra stödet till anhöriga.

- Att första linjens psykiatri ska stärkas genom en närsvårdssatsning med fokus på öppenvård och primärvård.
- Förbättra samarbete mellan specialistpsykiatri, öppenspsykiatri, primärvården och kommunerna för att stötta patienterna till rätt vård och behandling.

Missbruksvården

Missbruksvården är en försummad del av hälso- och sjukvården, och behöver prioriteras högre. Alkoholism och drogmissbruk är sjukdomar och ska inte stigmatisera den drabbade. Missbruksvården är både kommunernas och regionens ansvar men människorna riskerar att hamna mellan stolarna. Fungerande missbruksvård kräver ett bra samarbete mellan hälso- och sjukvården och kommunerna. Spelberoende och dataspelsberoende är även det utmaningar som kräver samarbete då beroendet tyvärr ökar, främst bland yngre.

Enligt en rapport från nykterhetsförbundet IOGT-NTO:s juniorförbund är det cirka 12 000 barn som lever i en familj med riskabel alkoholkonsumtion i Örebro län. En studie från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) visar att cirka var femte barn i Sverige någon gång under uppväxten har haft minst en förälder med alkoholproblem. Dessa barn och unga mår ofta dåligt och löper också högre risk för bestående problem som fysisk och psykisk ohälsa samt risk att hamna i ett eget missbruk. Det är därför viktigt att region Örebro län har kunskap och vågar se och agera genom att stötta dessa ungdomar.

Det behövs också ett tydligt genusperspektiv inom missbruksvården för att anpassa behandlingar och insatser även till kvinnors behov. Många kvinnor med missbruk är även våldsutsatta.

Tandvården – en klassfråga

Tänderna är en del av kroppen och är viktiga också för det allmänna hälsotillståndet och därför ska tandvården också omfattas av högkostnadsskyddet inom hälso- och sjukvården. Detta är dock en fråga som bäst löses på nationell nivå, vilket Vänsterpartiet föreslår i sitt nationella budgetförslag. Kostnaderna för att gå till tandvården är idag så höga att det lett till enormt stora klasskillnader i tandhälsa mellan rik och fattig. Därför vill Vänsterpartiet en ny tandvårdsförsäkring som ska skattefinansieras. Målet är en fri tandvård för alla. Att minska patientens kostnad för tandundersökning inom Folktandvården vore ett sätt att öka andelen av befolkningen som regelbundet har kontakt med tandvården vilket förbättrar tandhälsan.

De sociala skillnaderna i tandstatus är tydliga i dagens samhälle. Vi anser att det statliga stödet måste stärkas så att människor inte avstår från vare sig akuta besök eller förebyggande tandvård. Vänsterpartiet driver på nationell nivå att all tandvård på sikt ska kunna erbjudas på samma villkor som övrig hälso- och sjukvård, men har ännu inte fått stöd för den politiken.

För att minska klasskillnader i tandhälsa måste också riktade insatser göras mot grupper där behoven av stöd, resurser och information visar sig vara störst. Folktandvården ska ges ett utökat uppdrag för förebyggande insatser för barn och unga vuxna.

Tandvården för barn- och unga är idag avgiftsfri upp till 22 års ålder, den åldersgränsen kan regionen höja oavsett det statliga försäkringssystemet.

Regionen har enligt tandvårdslagen ansvaret för uppsökande verksamhet med avgiftsfria munhälsobedömningar för äldre med omfattande behov av vård- och omsorgsinsatser och för personer med funktionsnedsättningar enligt LSS. Tandhälsan hos dessa kan vara avgörande för matvanorna och livskvalitén. Vänsterpartiet Örebro län anser att regionens folktandvård ska ha ett helhetsansvar att sköta denna uppsökande verksamhet, att den inte ska upphandlas och splittras upp på flera utförare.

Vänsterpartiet vill:

- Att minska skillnader i tandhälsa i befolkningen.
- Tandhälsan för barn och ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden ska förbättras.
- Att det statliga tandvårdstödet förstärks så att inte människor av ekonomiska skäl avstår från tandvård.
- Att tandvård ska betraktas på samma sätt som övrig hälso- och sjukvård och även finansieras på samma sätt.
- Att Regionens folktandvård ska ha ett helhetsansvar för uppsökande verksamhet till äldre och personer med funktionsnedsättning.

Medicinsk utveckling och digitalisering

Den medicinska utvecklingen går fortsatt starkt framåt, både för läkemedel och teknisk utrustning. Det är viktigt att USÖ, som forsknings- och utbildningssjukhus, har förutsättningar att aktivt delta i både utveckling och implementering av nya läkemedel och tekniker.

Användningen av modern teknik och den allt mer genomgripande digitaliseringen öppnar möjligheter för både patienter och vårdgivare. Det fysiska mötet kan i en del fall ersättas med digitala möten, frågor och svar kan hanteras digitalt, patienterna kan skicka värdefull information direkt till vården och den nära vården kan med digitalt stöd, och med läkarstöd på distans, hantera flera typer av undersökningar. Utvecklingen går fort och regionen måste möta det behov som finns och kommer att finnas och anpassa delar av vården till det nya. Det måste dock alltid finnas möjligheter till snabb kontakt eller fysiska möten för den som av olika skäl inte kan eller vill använda sig av den moderna tekniken.

Vänsterpartiet vill se en digital utveckling inom vården. Regionen ska fortsätta utveckla sina egna digitala tjänster som ska vara trygga och jämlika, till exempel fortsatt utvecklingen av regionens digitala vårdcentral som underlättar för länets patienter men samtidigt öppnar för större uppdrag i den nära vården. Även sjukvårdsrådgivningen 1177.se behöver utveckla möjlighet till digital läkarkontakt vid behov. Den ska också vara ett stöd för patienterna i egenvården med kontroller och prover samt för råd och vägledning.

Vänsterpartiet vill:

- Se en digital utveckling i hela regionen.
- Utveckla regionens digitala vårdcentral och öppna för fler digitala uppdrag i den nära vården.
- Regionens digitala tjänster ska vara trygga och jämlika.

Framtida pandemier

Utbrottet av Coronapandemin har förändrat våra liv, och inneburit en drastisk och omvälvande förändring av tillvaron för de allra flesta människor. I länder runt om hela världen, i Sverige, i region Örebro län, brottades och brottas alla med olika utmaningar. Sjukvården och andra samhällsviktiga instanser har gjort sitt yttersta för att rädda liv och har sett till att samhället fungerar. För många patienter, riskgrupper och äldre var och är detta en orolig tid.

Hälso- och sjukvården var redan överbelastad före Coronakrisen. Till följd av spridningen av coronaviruset fick sjukvården ställa om och fokusera helt på de patienter som drabbas hårdast av covid-19. Svåra prioriteringar gjordes; operationer och behandlingar som inte var livsavgörande ställdes in. Anställda inom sjukvården gjorde och gör oerhörda insatser för att rädda liv och hyllas med rätta för det. Vänsterpartiet instämmer i hyllningarna men menar att vårdanställda ska få bättre arbetsvillkor, löner och arbetsmiljö i stället för ett tomt tack.

Det är viktigt att sjukvården är starkare finansierad och har fler anställda och en verklig lagerhållning av sjukvårdsmateriel om vi ska kunna klara effekterna av Coronapandemin men även de framtida pandemierna. Det krävs också riktade insatser för att förstärka personalens villkor inom hälso- och sjukvården. Vänsterpartiet menar att region Örebro län behöver göra satsningar på förbättrad arbetsmiljö, kompetensutveckling och förbättrade arbetsvillkor.

Stärkt samverkan mellan Regionen och länets kommuner

Vi ser vikten av att satsa på arbete med att öka hälso- och utbildningsnivåerna i länet. Att livslängden ökar är positivt och innebär att andelen äldre i befolkningen blir större. Samarbete mellan kommuner och Regionen kring vård och omsorg av äldre är ett viktigt område för samarbete.

Vård av barn och unga är ett viktigt samarbetsområde. Vi vill att det ska finnas minst en familjecentral i varje kommun. Samarbetet mellan regionens och elevhälsovården behöver stärkas. Samarbetet kring missbruksvård behöver utvecklas.

Vänsterpartiet vill:

- Stärka samarbete mellan regionen och länets kommuner kring vård och omsorg.
- Ha minst en familjecentral i varje kommun.

Region Örebro län - en förebild som arbetsköpare

Försvaret av den offentliga verksamheten ställer också höga krav på att offentliga arbetsköpare blir bättre och ligger i framkant när det gäller utveckling av arbetsorganisation och arbetsmetoder. Men också att stå upp för de anställda och deras anställningsvillkor för långsiktighet och trygghet.

Personalpolitiken är en av de största utmaningarna i regionen. Efter år av effektiviseringar, sparbetning och krav på effektiviseringar och därtill en pandemi är personalen trött. Vi har haft en situation med ett alltför högt uppskruvat arbetstempo vilket har lett till att personal lämnar arbetsplatserna, personalomsättningen blir alltför hög och att det är svårt att rekrytera. Det är ett gigantiskt resursslöseri när personal som har arbetat under flera år bestämmer sig för att lämna sin tjänst. Om ett dussintal erfarna sjuksköterskor och barnmorskor slutar innebär det en förlust på flera hundra års erfarenhet av att vårda och möta patienter, kunskap som aldrig

går att utbilda fram. För att lyckas bygga en jämlik sjukvård för framtiden som möter invånarnas behov behöver personalkrisen lösas. Efter detta år med en pandemi som har utgjort en enorm utmaning för regionens roll som arbetsköpare är det än viktigare att ta tag i möjligheter till återhämtning, en bra arbetsmiljö och goda villkor för de anställda.

Arbetsköparrollen och ansvaret måste bli tydligare i region politiken, målsättningen ska vara engagerade medarbetare som vill utveckla service och verksamhet. I alla beslut som rör medarbetarna ska regionen även samverka med och lyssna på de fackliga organisationerna. Vänsterpartiet Örebro län anser att delaktighet och ett gott ledarskap är de viktigaste faktorerna i arbetet för en god arbetsmiljö.

En god arbetsmiljö handlar också om rimliga arbetsscheman med möjlighet till återhämtning och som också gör det möjligt att orka arbeta heltid. Det måste i ökad omfattning uppmärksammas hur arbetstider och schema-förläggning påverkar arbetsmiljön, personalens hälsa och personalomsättningen. En förkortad arbetstid kan ibland vara den mest lämpliga lösningen och Vänsterpartiet vill se fler verksamheter som prövar arbetstidsförkortning för både mer tid för återhämtning men också för ett rationellt utnyttjande av lokaler och resurser. Det behövs också fler händer i vården för att minska på arbetsbelastningen, göra organisationen mindre sårbar och för att bättre klara av sommarsituationen.

Vården står idag inför stora personalavgångar. Därför är det viktigt att region Örebro län har en bra strategi för framtida rekryteringar. Att arbeta inom vården ska bli mer attraktivt och det ska löna sig t.ex. för sjuksköterskor att specialisera sig. Flerspråkighet ska vara en merit och arbetsplatser ska vara tillgängliga för funktionsnedsatta. På regionens arbetsplatser ska det råda nolltolerans mot hot och våld. Kränkande särbehandling och sexuella trakasserier ska identifieras och aktivt motarbetas.

Regionen kan inte fortsätta lönediskriminera på grund av kön. Därför vill Vänsterpartiet satsa på jämställda löner för de kvinnodominerade yrken och en särskild satsning på de med den lägsta lönen. En lönekartläggning ska göras och följas årligen för att motverka osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Att inte ha inflytande över sin arbetstid är en starkt bidragande faktor för ohälsa. Korttidsvikariat och timanställningar ska minimeras. Heltid ska vara norm inom alla verksamheter i regionen- deltid ska vara en möjlighet för den som önskar.

Vänsterpartiet vill:

- Att verksamheterna inför en förkortad arbetstid – dags för 6 timmars arbetsdag.
- Öka och säkerställa delaktigheten för de anställda.
- Motverka osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.
- Att heltid ska vara normen i regionen, deltidsarbete en möjlighet.
- Att personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till arbete inom regionen.
- Fortsätta arbetet för en minskad sjukfrånvaro och snabb återgång i arbete.

Ett hållbart samhälle för alla

Örebro län ska präglas av att ge alla en god uppväxt, möjlighet till arbete och en trygg ålderdom. Det kräver ett samhälle där solidaritet, delaktighet och inflytande är ledord. Region Örebro län är en viktig aktör i detta välfärdssamhälle. Vänsterpartiet vill att solidaritet och behov avgör fördelningen av våra gemensamma resurser, inte marknadskrafter och efterfrågan.

Vänsterpartiet delar ”*Örebroregionens vision – Tillsammans skapar vi ett bättre liv*” där tre dimensioner – den ekonomiska, sociala och ekologiska är sinsemellan beroende och förstärker varandra. Den socialt hållbara utvecklingen är det överordnade målet, med den ekologiska som ramverket och den ekonomiska som en begränsning eller möjlighet.

Hållbar tillväxt och utveckling är det samlade begreppet för regionens tillväxt- och utvecklingsarbete, folkhälsoarbete, rättighetsarbete, miljöarbete, kulturansvar och kollektivtrafikansvar.

Regional utveckling

Regionens utveckling gynnas av att vi blir fler som bor här. Det handlar om att människor vill bo och flytta till hela Örebro län, och det handlar också om arbete, utbildning och bra boende.

Den regionala utvecklingsstrategin 2022-2030, har många prioriterade frågor för att uppnå de tre dimensionerna i en hållbar utveckling; socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Att ge chansen och möjligheten till utbildning och arbete är vår högst prioriterade fråga i Vänsterpartiet.

Regionutveckling får inte handla om en ohämmad tillväxt, utan regional tillväxt måste ställas mot att vi har ett ansvar för klimat och övergripande miljömål och att skapa förutsättning till det goda livet för alla i hela regionen.

I utvecklingsarbetet ska vi förbereda för framtidens arbetsmarknad med ledord som långsiktighet, näringslivssamverkan och social hållbarhet. Det handlar om att ge unga bra utbildningsmöjligheter och ge alla en chans till ett livslångt lärande. Regionens folkhögskolor och länets studieförbund är viktiga för bildning och utbildning och behöver ges ökat stöd för att utvecklas.

I vår region har vi kunskapsklyftor mellan klasser i samhället, mellan könen och mellan olika geografiska delar. Vi har en hög andel vuxenstuderande som inte fullföljer den utbildning som de påbörjat. Liknande problem finns i övergången mellan utbildning på gymnasienivå och högskolenivå. Därför vill Vänsterpartiet Örebro län se en starkare samordning mellan de insatser som görs i t.ex. språkutbildning, validering av kunskaper, arbetsmarknadsutbildningar och gymnasieutbildningar.

Folkrörelserna, idrottsrörelsen och föreningslivet är grundpelarna bland våra samarbetspartners inom regional utveckling. De har en viktig funktion i samhället, den hjälper till att skapa det kitt som gör att samhället håller ihop. Dessutom bidrar de rent konkret till ökad hälsa.

Turismen och besöksnäringen är ett utvecklingsområde som hör hemma i skärningspunkterna för regional utveckling, miljö, transporter och kultur. Näringsen är sysselsättningsintensiv och

erbjuder i hög grad arbete för ungdomar och personer med utländsk bakgrund. Örebro län har förutsättningar i form av upplevelser året runt, rika natur- och kulturvärden, intressanta platser för möten och evenemang. Genom ökat samarbete och kunskapsspridning i regionen kan den positiva utvecklingen säkras. Utvecklingsarbetet måste ha ett hållbarhetstänk i form av miljösäkring och en turism som bidrar till rekreation för alla sociala grupper i samhället.

Socialt entreprenörskap ska stärkas och vi vill ha ett riktat innovationsstöd som bryter könsmonster. Vi ska fortsätta utveckla samarbetet med olika aktörer inom den sociala ekonomin. Anställning för dem med funktionsnedsättning ska prioriteras. Inom ramen för våra feriearbeten ska de också ges möjlighet till anställning med lönestöd. Vi vill att regionen har fler praktikplatser och anställningar med lönestöd för flyktingar och asylsökande.

Vänsterpartiet vill:

- Att de regionala insatserna ska samlas, stärkas och prioriteras så att fler ungdomar och fler nyanlända får möjlighet till arbete eller utbildning.
- Att infrastrukturen ska utvecklas i hela regionen.
- Att flygplatsen långsiktigt ska avyttras
- Ge goda möjligheter till fler utbildningschanser i livet.
- Ge fortsatt ökat stöd till folkhögskolorna och studieförbunden.
- Bredda utbildningsutbudet för personer med funktionsnedsättning.
- Utveckla en regional samordning av gymnasieskolan och vuxenutbildningen.
- Att regionen tar ett större ansvar för särskilda utbildningsinsatser i kommuner med hög arbetslöshet.

Levande landsbygd

Bristen på en offensiv och sammanhållen landsbygdspolitik har gjort att klyftorna mellan olika delar av länet har ökat och vi ser idag en geografisk orättvisa. Vänsterpartiet anser att alla, oavsett var de bor, ska ha rätt till goda livsvillkor och en likvärdig samhällsservice. Det ska vara möjligt för invånare att flytta till och bo kvar i länets landsbygdsområden och mindre tätorter.

För att en positiv utveckling av landsbygden ska vara möjlig krävs en aktiv, långsiktig regionalpolitik som ger kommunerna likvärdiga möjligheter och garanterar service och infrastruktur över hela länet.

Vänsterpartiets investeringsförslag för klimatet ger jobb utanför städerna. Insatser som vindkraftverk, odling för framställning av förnyelsebar energi och utbyggnad av järnvägen är både nödvändiga för den klimatomställning som måste göras samtidigt som de skapar arbetstillfällen på landsbygden. Offentliga sektorn kan, genom att säkerställa att upphandlade varor inte kräver långa transporter, stödja en livskraftig landsbygd. Bra kollektivtrafik och offentligstyrd infrastruktur för post, telefoni och bredband som är likvärdig för alla underlättar för invånare att bo kvar på landsbygden. I dessa tider när busslinjer läggs ned och trafiken inte räcker till blir det viktigt att återupprätta linjetrafiken i olika steg. Komplementet ”närtrafiken” räcker inte till för exempelvis arbetspendling och för gymnasieelever.

Vi arbetar för ökad användning och ökad produktion av lokalt producerade ekologiskt hållbara varor. Avväganden mellan bostadsbyggande och tillgången på odlingsbar mark måste sättas i ett regionalt perspektiv.

Vänsterpartiet anser att det är människors behov och hållbar utveckling som i första hand ska styra var nya bostäder byggs och inte enskilda aktörers kortsiktiga vinstintressen. Vi vill ge kommunala bostadsföretag i uppdrag att bygga hyresbostäder i områden där detta efterfrågas.

Dessutom vill vi underlätta för äldre att bo kvar hemma genom att stödja olika former av trygghetsboenden i mindre tätorter. Om fler invånare får möjlighet att bo utanför de större tätorterna ökar också efterfrågan på samhällsservice och social infrastruktur. Ett ökat befolkningsunderlag ger förutsättningarna att tillhandahålla bra vård, skola, fritidsverksamhet och omsorg.

Vänsterpartiet vill underlätta för människor att utveckla gemensamma projekt, kooperativ och lokala företag genom att tillsätta samordningstjänster för lokal utveckling. Det kan vara offentliga bygdekonton för att finansiera starten för småföretag eller kooperativ där de som arbetar själva äger produktionsmedlen.

Vänsterpartiet vill:

- Arbeta för en aktiv, långsiktig regionalpolitisk strategi för hela länet.
- Tillhandahålla en god kollektivtrafik i hela länet - bygg succesivt upp linjetrafiken igen.
- Genomföra klimatsatsningar på landsbygden.
- Garantera bredband och mobiltäckning på landsbygden.
- Verka för större möjligheter att upphandla ekologiskt hållbart och lokalproducerat med krav på bra arbetsvillkor och bra djurskydd.
- Inrätta samordningstjänster för landsbygdsutveckling.
- Arbeta för en ökad ekologisk livsmedelsproduktion i länet.

Fler bostäder i hela länet

Rätten till en god bostad är en social rättighet. Det ska inte spela någon roll var i länet man bor. Så är det inte idag. Den förändrade befolkningsstrukturen och urbaniseringen har lett till förändringar i fråga om bostadsbeståndet. Det är en mycket ojämn fördelning av tillgången på bostäder mellan kommunerna i Örebro län.

När det byggs bostäder är det viktigt att det sker på ett sätt som både tar hänsyn till miljön och till de människor som ska bo där. Det är också olämpligt att bostadsproduktionen sker på produktiv jordbruksmark.

Det är inte hållbart att bygga nyproducerade hyresrätter som låginkomsttagare inte har råd att bo i, eller att människor tvingas skuldsätta sig över öronen för att kunna köpa en bostad. Det är också viktigt att ta hänsyn till vilka olika behov kring boende och närmiljö som olika grupper har. Det kan till exempel innebära att göra en feministisk analys kring hur vi bygger bostadsområden som är välfungerande och trygga utifrån kvinnors perspektiv eller att bygga bättre anpassat för rörelsehinderade.

Vänsterpartiet vill:

- Att det byggs fler hyreslägenheter med rimliga hyror.
- Att allt bostadsbyggande ska ske utifrån ett klimatperspektiv med planering för exempelvis kollektivtrafik.

- Att bostadsproduktion inte ska ske på produktiv jordbruksmark.
- Att region Örebro län verkar för att samordna bostadsplaneringen i länet.
- Att regionen samarbetar med kommunernas socialtjänster kring boende för exempelvis hemlösa och våldsutsatta kvinnor.
- Att kravet om att ha arbete för att kunna hyra lägenhet tas bort.

En kreativ och rättvis kulturpolitik

Kulturen har både ett egenvärde och är en viktig del i en livskraftig demokrati och god folkhälsa. Kulturen ska därför betraktas som en del av välfärden. Vänsterpartiets kulturpolitik bygger på rättvisa, mångfald och jämställdhet och utgår från att kommersiella intressen eller bostadsort inte ska vara avgörande för vilken kultur invånarna i länet får tillgång till.

Ett rikt liv och en meningsfull fritid är ofta grunden i allt förebyggande arbete. Tillgången till kulturella mötesplatser behövs för att vi ska finna det intressant och stimulerande att bo, leva och verka i Örebro län. Kulturen ska nå ut till alla, och framförallt ska den angå alla.

Hur vi nyttjar kultur skiljer sig åt mellan oss människor. Skillnaderna kan bero på ekonomiska förutsättningar, utbildningsnivå eller vanor och traditioner i uppväxtmiljön. Därför anser Vänsterpartiet att är det viktigt att arbeta för att kultur ska vara lätt att uppleva och utöva. Tillgång till kultur får inte vara en plånboksfråga eller begränsas till dem som redan har ett stort kulturellt kapital. Ingen ska heller tvingas avstå från kulturupplevelser på grund av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn upp till 18 års ålder rätt ”att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet”. Det är politikens ansvar att ge alla barn i regionen lika goda möjligheter att bygga upp känslan för bilder och former, musik och sång, ord och berättelser, dans och rörelser. Kulturämnen är extra viktiga i skolan som ytterligare ett språk att tillägna sig vid sidan av mer traditionella kärnämnen. Vänsterpartiet strävar efter en avgiftsfri och likvärdig kultur- och musikskola i hela länet som är tillgänglig oberoende av var du bor eller familjens ekonomiska situation.

Region Örebro läns huvudansvar är det länsövergripande kulturarbetet. Vi tycker det är viktigt att Örebro länsmuseum och Örebro länsteater fungerar väl och att regionens anslag och bidrag till föreningar, studieförbund, konstnärer, grupper eller ungdomsorganisationer kommer hela regionen till del. Vi anser även att regionen bör stötta och arbeta för att i möjliggöra en större närvaro av kulturinstitutionerna runtom i länet.

Vänsterpartiet Örebro län värnar om den speciella pedagogik som folkbildningen står för. Det handlar ibland om en andra chans till grundskole- eller gymnasieutbildning och ibland om fördjupning och specialisering kring ett visst område. I studieförbundens cirklar och kulturevenemang likaväl som i folkhögskolornas kurser blandas människor med olika etnisk bakgrund och med olika förkunskaper och livserfarenheter. Otaliga studiecirklar runt om i regionen ger människor möjlighet att uttrycka sig genom konst och kultur.

Regionen bidrar genom sin verksamhet ”Kultur i vården” till att äldre eller ineliggande patienter får ta del av kulturupplevelser, vilket har positiv påverkan på tillfrisknandet. Vi vill göra ”Kultur i vården” tillgänglig för fler och – efter samma princip som ”Fysisk aktivitet” på recept – utveckla möjligheterna att skriva ut ”Kultur på recept”. Vi vill utveckla kulturen i

vården genom att använda sjukhusbiblioteken som ett nav för att skapa, visa och sprida kultur till patienter, anhöriga och personal.

Vänsterpartiet vill:

- Öka deltagande i kulturlivet i hela regionen- kultur angår alla
- Fortsätta utveckla folkhögskolorna och studieförbundens verksamhet för allas utbildningsmöjligheter, demokratiutveckling och integration.
- Att barn- och ungdomskultur samt fria kulturutövare ska prioriteras inom regionens stödformer.
- Möjliggöra ett rikare kulturliv i landsbygdskommuner och storstadsförorter.
- Att Örebro länsteater och Örebro läns museum är angelägna i hela regionen.
- Utveckla kultur i vården och kultur på recept.
- Att regionens kulturanläggningar ska vara avgiftsfria.
- Ha en ökad tillgänglighet för att alla ska kunna ta del av kultur i hela regionen.
- Öka möjligheterna för kulturarbetare att kunna försörja sig på sitt arbete och ha trygga anställningar.
- Att resursfördelningen inom idrotten ska vara jämställd.

Kulturarv

Vänsterpartiet Örebro län ser tillgängligheten till ett inkluderande kulturarv som en viktig kulturpolitisk uppgift. Det handlar om att skapa ett samhälle där alla får plats och där olikheter utgör en resurs för gemenskap. Vi måste känna till vår historia för att förstå den tid vi lever i och för att kunna bana väg för en bättre framtid. Fortfarande utgår mycket av det etablerade kulturarvet från elitens kultur och därför vill vi att fler ska känna delaktighet i kulturarvet genom att den folkliga kulturen i bred mening ska få större utrymme. Genusperspektiv och arbetarrörelsens historia behöver belysas mer i vårt län liksom invandrade gruppers kulturella traditioner. Det är viktigt att alla människor i Örebro län kan känna igen sig i något av det som betecknas som vårt gemensamma kulturarv.

Vänsterpartiet vill:

- Att regionens kulturarvssträvanden skall präglas av mångfald, inkludering och gemenskap.
- Att regionen tillsammans med länets kommuner tar initiativ till en inventering av de berättelser som förmedlas i de offentligt finansierade kulturarvssatsningarna.

Forskning

Region Örebro län skall bedriva forskning både i internt finansierade projekt och i samarbete med regionala, nationella och globala forskningskollaktiv. Det handlar i slutändan om verksamhets- och kompetensutveckling kring de verksamheter som regionen ansvarar för vilket har en avgörande betydelse för regionens framtid.

Den kliniska patientnära forskningen bör fortsatt ha ett starkt stöd i regionen och kompletteras med insatser för att förebygga ohälsa. Det är också angeläget att utveckla forskning om multisjuka äldre och kring ojämlikhet i hälsa och hälsoskillnader mellan kvinnor och män samt forskning om funktionsnedsättning och hälsa. Nya omvårdnads- och medicintekniska metoder kan minska behovet av läkemedelsanvändning och bidra till att vården förbättras.

Forskningen inom region Örebro län bör även utvecklas till att även innefatta regionala utvecklingsfrågor där miljö, kollektivtrafik, infrastruktur, kultur och näringslivsfrågor. Detta är alla viktiga utvecklingsområden som ska omfattas av regionens forskningsresurser.

Vänsterpartiet vill:

- Att regionens utbildnings- och forskningspolitik utvecklas på bred front för att höja verksamhetens kvalitet.
- Att regionens forskningsverksamhet utvidgas från enbart medicinsk forskning till att även innefatta regionala utvecklingsfrågor i bred mening.
- Öka forskningen kring ohälsa och sjukdomar med ett könsperspektiv.

Kollektivtrafik för alla

Vi är i behov av snabba och täta kommunikationer mellan orter och mellan bostadsområden för att kunna ta oss till arbetsplatser, skolor och fritidsintressen. Förutom detta är kollektivtrafiken en viktig klimatfråga och väldigt viktig för integrationssatsningar. Målsättningen för Vänsterpartiet är att utveckla kollektivtrafiken i regionen, så det gynnar en utveckling i alla kommuner.

Vi kan konstatera att det kollektiva resandet i regionen har minskat på vissa sträckor. Därför vill Vänsterpartiet införa billigare busskort och rabatterade priser för grupper som ungdomar, studenter och pensionärer. Det ska vara enkelt och billigt att åka kollektivt, därför ska priserna hållas låga. En utbyggd och väl fungerande kollektivtrafik gynnar enligt fördelningsanalyser låginkomsttagare, studenter, barn och ungdomar och äldre. Utifrån ett könsperspektiv är det kvinnor som använder kollektivtrafiken mest. Så satsningar på en väl fungerande och tillgänglig kollektivtrafik är också en viktig jämställdhetsfråga. På sikt vill Vänsterpartiet ha en avgiftsfri kollektivtrafik.

Efter pandemi och inför klimatomställning krävs mod att tänka i nya banor. Förtroendet för kollektivtrafiken måste återställas och resandet öka. Fler turer och lägre priser ger bättre kollektivtrafik. För att kompensera de stora intäktsförlusterna under Coronapandemin vill Vänsterpartiet införa en klimatbiljett, inspirerad av den sk ”Wien-modellen”. Biljettmodellen innebär att länsborna ska kunna åka med kollektivtrafiken för 10 kr/dag i hela länet. Biljetten bygger på ett årskort med möjligheter till månadsinbetalning via exempelvis autogiro.

Vänsterpartiets inriktning är att all infrastruktur ska ägas offentligt. Vi anser också att offentlig sektor ska äga egna bussbolag, driva tågtrafik och utveckla och äga energibolagen. Vi kommer i alla sammanhang att verka för en förändring mot ett mer hållbart ägande.

Vi behöver ha kollektivtrafik i hela regionen som en samhällsservice. Utgångspunkten ska vara att mindre orter ska ha en linjelagd kollektivtrafik främst anpassad utifrån behov av arbetspendling och studier, men även för att göra ett socialt liv möjligt. Vänsterpartiet vill att anropsstyrd kollektivtrafik i fler kommuner, anropsstyrd trafik ska gälla även på helgerna. Det är av stor betydelse att skolskjutsar är tillgängliga för alla som har behov av kollektivtrafik.

För länet behövs även en förbättring för järnvägstrafiken både för person- och godstrafik. Behovet av en snabbare trafik, som med korta restider ger storregionala möjligheter både mot Mälardalen/Stockholm och Värmlandsbanan/Oslo men också för stråket Västra Götaland/Göteborg.

Vänsterpartiet vill:

- Att biljettpriserna ska hållas nere.
- Utveckla kollektivtrafiken i regionen så att det gynnar en utveckling i alla kommuner.
- Skapa ett sammanhållet system ”Länspendeln” som binder ihop länets kommuner med tåg och expressbussar.
- Införa ett billigare busskort och rabatterade priser för ungdomar och pensionärer.
- Införa en klimatbiljett – res för 10 kr/dag.
- Satsa på busstrafik med hög kvalitet där tåg inte går.
- Att alla bussar ska drivas med fossilfritt bränsle.
- Utveckla den anropsstyrda kollektivtrafiken.

För fördjupning i kollektivtrafikfrågor mm se dokumentet ”Transporter, infrastruktur och kollektivtrafik – En välfärd för alla”, som antogs på DÅK 26 – 27/2 2022.

En radikal miljöpolitik

Regionens viktigaste uppgift är en god hälsa för oss som bor här, och klimatförändringarna hotar hälsan för framtida generationer. Miljöförstöring och klimatförändringar är en följd av ett ekonomiskt system som sätter profiten högre än hållbarheten och som systematiskt utnyttjar både natur och människor.

Vänsterpartiet är det enda partiet som angriper grunden till miljö- och klimatproblemen och arbetar för ett mänskligare och rättvisare ekonomiskt system. Vi vet att trots att de är de rikaste som orsakar de största utsläppen, så drabbas fattiga hårdast av miljöförstörelse och klimatförändringar.

Regionen ska inte bidra till ökad klimatkris, utan vara ledande i klimatomställningen

Vi måste utforma en långsiktig hållbar energi- och drivmedelsförsörjning baserad på förnyelsebar energi och snarast göra oss oberoende av framför allt fossila bränslen. Region Örebro län ska bli självförsörjande när det gäller förnybar el. Vindkraft och solenergi är viktiga delar av omställningen till minskning av fossilberoende och ska uppmuntras. När vi bygger nytt eller bygger om ska höga krav ställas på energianvändning och materialval.

En stor del av regionens klimatpåverkan kommer från inköp, inte minst engångsmaterial. Vänsterpartiet är bereda att se till att regionen har tillräckliga resurser för att ställa om till klimatsmarta alternativ.

Det måste bli billigare att åka kollektivt och kollektivtrafiken måste bli ännu mer anpassad till befolkningens behov. Arbetet med att införa förnyelsebart bränsle i kollektivtrafiken och andra färdmedel som kommunerna och regionen har inflytande över, måste vidareutvecklas. När vi bygger nytt eller bygger om ska höga krav ställas på energianvändning och materialval.

Naturresevat i länet ska fortsätta att utvecklas och fler ska tillkomma där det finns ett behov att värna biologisk mångfald och friluftsliv. Områden som redan är rikt besökta behöver skydd samtidigt som det är viktigt att fler områden blir tillgängliga för allmänheten. Vättern är självklart en viktig regional fråga i dess egenskap som dricksvattentäkt, biologisk mångfald och det rörliga friluftslivet. Försvarets utvidgade skjutningar i Vättern och hot om att starta nya gruvor i Vättern och i dess närhet måste stoppas. Vänsterpartiet säger också nej till alla planer på uranbrytning i länet.

Vänsterpartiet vill:

- Ha en regional samling för omställning och utveckling inom energisektorn.
- Satsa på förnyelsebar energi och förnyelsebara bränslen.
- Att minsta möjliga miljöbelastning prioriteras vid inköp.
- Satsa på en effektivare energianvändning.
- Öka andelen ekologiska produkter.
- Att man alltid utreder miljökonsekvenserna i arbetet.
- Att regionen säger nej till utökade militära skjutningar och nya gruvor i eller i anslutning till Vättern.
- Att regionen säger nej till alla planer på uranbrytning i länet.

Rösta på Vänsterpartiet 11 september